Súd:	Okresný súd Zvolen
Spisová značka:	18C/23/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6723201362
Dátum vydania rozhodnutia:	13. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. Janette Nôtová
ECLI:	ECLI:SK:OSZV:2023:6723201362.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Zvolen samosudkyňou Mgr. Janette Nôtovou, v sporovej veci žalobkyne: 1) A. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. XX, XXX XX D., 2) E. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom G. XXXX/XX, XXX XX B., 3) H. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom I. XXXX/XX, XXX XX B., 4) J. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. B. XXXX/XX, XXX XX D. a 5) G. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom G. XXXX/XX, XXX XX B., všetci právne zast.: JUDr. Ivana Igazová, IČO: 40 970 141, advokátka so sídlom Mýtna 11, 811 07 Bratislava, proti žalovaným: I) KOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, IČO: 00 585 441 so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, právne zast.: Advokátska kancelária Miroslav Maďar, s. r. o., IČO: 36 868 299 so sídlom Horná 26, 974 01 Banská Bystrica a II) K. L., nar. XX. XX. XXXX, bytom M. XXXX/X, XXX XX M., právne zast.: SUCHÝ & PARTNERS s. r. o., IČO: 52 826 791 so sídlom Horná 13, 974 01 Banská Bystrica, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, takto

r o z h o d o l :

I/ Žalovaní I/ a II/ sú p o v i n n í zaplatiť žalobkyni 1/ sumu vo výške 8.000,-- Eur, žalobkyni 2/ sumu vo výške 8.000,-- Eur, žalobcovi 3/ sumu vo výške 8.000,-- Eur, žalobcovi 4/ sumu vo výške 8.000,-- Eur, žalobcovi 5/ sumu 8.000,-- Eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých príbuzných do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

II/ V prevyšujúcej časti o úrok z omeškania súd žalobu z a m i e t a .

III/ Žalovaní I/ a II/ sú p o v i n n í spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1/, 2/, 3/, 4/, 5/ náhradu trov konania v rozsahu 100% v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu o výške trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia v rade 1/ až 5/ podali na tunajšom súde dňa 03. 04. 2023 žalobu, ktorou žiadali, aby súd zaviazal žalovaných v rade I/ a II/ zaplatiť žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do ich osobnostných práv usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode, zavinenej žalovaným II/ tak, že každému uhradia po 8.000,-- Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 7 % ročne od 02. 12. 2022 do zaplatenia, s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká povinnosť plnenia druhému žalovanému. Zároveň si uplatnili náhradu trov konania. Žalobcovia v žalobe uviedli, že sú deťmi B. B., zomrelá dňa 20. 05. 2022, ktorá skonala na následky zranení utrpených pri dopravnej nehode dňa 06. 05. 2022. Pri dopravnej nehode došlo ku kolízii medzi zosnulou ako chodkyňou na prechode pre chodcov a osobným motorovým vozidlom vedeným v čase nehody žalovaným II/ ako vodičom, motorové vozidlo v čase dopravnej nehody bolo poistené u žalovaného I/. Následkom dopravnej nehody došlo k usmrteniu matky žalobcov. Žalovaný II/ bol uznaný za vinného z prečinu usmrtenia v konaní pred Okresným súdom Zvolen sp. zn. 2T/116/2022, v rámci trestného konania bola žalovanému II/ uložená povinnosť nahradiť žalobkyniam 1/ a 2/ škodu titulom náhrady nákladov na pohreb. Žalobkyne 1/ a 2 so zvyškom ich nárokov na náhradu škody, ako aj žalobcovia 3/ až 5/ s ich nárokmi na náhradu škody

boli odkázaní na občianske súdne konanie. Žalobcovia si náhradu nemajetkovej ujmy čo do dôvodov aj výšky uplatnili ešte v trestnom konaní voči žalovanému II/ a osobitne listom zo dňa 07. 11. 2022 aj voči žalovanému I/. Žalovaný I/ listom zo dňa 06. 11. 2022 oznámil, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vyporiada až na základe právoplatného rozhodnutia súdu, žalovaný II/ sa k dobrovoľnej náhrade nároku žalobcov nevyjadril. Žalobcovia si tak uplatňujú aj príslušný úrok z omeškania. Žalobcovia poukázali na to, že došlo k zásahu do ich osobnostných práv spôsobenej im úmrtím blízkej osoby – matky, preto sa domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, s poukazom na právnu úpravu občianskeho práva, týkajúce sa zásahu do osobnosti fyzických osôb. Súčasťou práva na ochranu osobnosti je aj právo na súkromie a rodinný život, t. j. vytváranie a udržiavanie vzťahov s inými ľudskými bytosťami, zvlášť v citovej oblasti tak, aby fyzická osoba mohla rozvíjať svoju osobnosť. Smrť ako absolútna strata predstavuje závažný zásah do práva na ochranu osobnosti, spôsobuje ťažké psychické rozpoloženie, pričom morálna satisfakcia, ani odsúdenie v trestnom konaní za takýto tragický zásah, nie je postačujúca, s čím sa dlhodobo stotožňuje aj Najvyšší súd SR. Aj podľa uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. ÚS 666/2016 pojem škoda, uvádzaný v zákone č. 381/2001 Z. z., je ústavne konformným spôsobom v súlade s úniovou reguláciou interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, a má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám usmrteným pri dopravnej nehode. Žalobcovia si uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v primeranej výške, každý po 8.000,-- Eur. Žalobcovia sú deťmi usmrtenej poškodenej, s ktorou mali všetci dobré vzťahy, pravidelne sa navštevovali aj s rodinami, často a pravidelne si telefonovali, celá rodina sa u matky stretávala na sviatky, pri oslavách. Spolu s matkou býval žalobca 3/ so svojou rodinou. O všetko toto zostávajú žalobcovia ochudobnení. Stratu matky pociťujú žalobcovia ako neodčiniteľnú ujmu, pretože strata pravidelných vzťahov medzi blízkymi osobami sa nedá nijako reparovať. Žalobkyňa 1/ ako dcéra poškodenej, býva a pracuje vo Zvolene, pravidelne sa s matkou stretávala, chodila jej do B. pomáhať, boli v pravidelnom telefonickom kontakte. Žalobkyňa 2/ - dcéra poškodenej, býva v centre B., niekoľko krát do týždňa sa s matkou stretávala, chodila jej pomáhať spolu so sestrou, žalobkyňou 1/. S matkou boli v pravidelnom telefonickom kontakte. Žalobca 3/ - syn poškodenej, býval spolu s manželkou a synom v rodinnom dome spolu s nebohou matkou. Pracuje na turnusy v Bratislave, bol však v bezprostrednom kontakte s matkou. Žalobca v rade 4/ - syn poškodenej, býva vo Zvolene, každý druhý týždeň chodil za matkou, pomáhal jej s prácami okolo domu, boli spolu v pravidelnom telefonickom kontakte. Žalobca 5/ - syn poškodenej, mal s matkou dobrý vzťah, pravidelne boli spolu v kontakte, býva v blízkosti matky. Žalobcovia tvrdia, že žiadna forma morálneho zadosťučinenia podľa § 13 ods.1 OZ v prípade usmrtenia rodiča nie je dostatočná, aby primerane vyvážila a zmiernila vzniknutú citovú ujmu nad predčasnou smrťou matky. Nebohá matka napriek vyššiemu veku sa tešila dobrému zdraviu, jej deti a vnúčatá si s ňou užívali jeseň jej života. Uplatnená náhrada nemajetkovej ujmy v primeranej výške má žalobcom do istej miery kompenzovať emocionálne útrapy, ktoré utrpeli predčasnou smrťou matky, a ktoré by objektívne pociťoval každý na ich mieste pri strate rodiča. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy sú rozhodnými kritériami okolnosti, za ktorých k spáchaniu došlo a následok. V tomto prípade je následok nenapraviteľný, preto len morálna satisfakcia vo forme ospravedlnenia alebo odsúdenia páchateľa je nedostatočná. Žalovaný v rade II/ sa žalobcom doposiaľ neospravedlnil, nekontaktoval ich, neprejavil žiadnu ľútosť, a hoci tlmočil po svojej obhajkyni, že žalobcom poslal list, títo žiaden list neobdržali, hoci mohol poznať ich adresu z trestného spisu. Žalobcovia poukazovali na iné rozhodnutia súdov, kde bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za smrť blízkej osoby v obdobných veciach v rozpätí od 5.000,-- Eur do 100.000,-- Eur. Žalobcovia sa rozhodli uplatniť si nárok na spodnej hranici tohto rozpätia, nárok považujú za absolútne primeraný, v súlade s doterajšou rozhodovacou praxou súdov. Keďže žalobcovia mali všetci s matkou dobré, rovnocenné vzťahy, ujmu pociťujú všetci približne v rovnakej miere. Žalobcovia poukázali na to, že podľa záverov vyšetrovania v trestnom konaní zomrelá nemala na čine žiadne spoluzavinenie, keď bezprostrednou príčinou jej smrti bol ťažký opuch mozgu v rámci polytraumy, ktoré menovaná utrpela ako následok dopravnej nehody. Žalobcovia si k nároku uplatnili tiež úrok z omeškania s poukazom na nález Ústavného súdu ČR, č.k. II.US 2149/2017, v zmysle ktorého na splnenie funkcie náhrady nemajetkovej ujmy pozostalým musí tiež plynúť nárok na úroky z omeškania, nakoľko k efektívnej ochrane základných práv môže dôjsť len vtedy, ak je poskytnutá v čo najkratšom čase od okamihu vzniku nemajetkovej ujmy.

2. Žalovaná I/ v písomnom vyjadrení k žalobe namietala nedostatok svojej pasívnej vecnej legitimácie v spore. Uviedla, že uplatnený nárok nespadá pod nároky kryté poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa Zákona o PZP. Zákon o PZP sa vzťahuje len na náhradu škody. Inštitút náhrady nemajetkovej ujmy sa do poistného krytia nezahŕňa ani v zmysle Zákona

o PZP, nevyplýva ani z rozhodnutia Súdneho dvora EU č. C-22/12 vo veci B.. V tomto rozhodnutí bol iba poskytnutý výklad práva únie pre vnútroštátny súd, ktorý sa obrátil v inej veci s prejudiciálnou otázkou. Európsky súdny dvor podáva len výklad práva únie, za žiadnych okolností nepodáva, ani nemohol podať výklad vnútroštátnych predpisov SR. Podľa názoru žalovanej je nevyhnutné prihliadať jedine na vnútroštátnu právnu úpravu a slovenskú judikatúru, v ktorej je za súčasného platného právneho stavu historicky aj teoreticko-právne nesporne a jednoznačne vyriešená otázka diferenciácie pojmov náhrady škody (resp. škoda na zdraví), a nemajetková ujma. V Zákone o PZP je de lege lata úprava náhrady majetkovej aj nemajetkovej ujmy výlučne v rozsahu ustanovení § 444 až § 449 OZ. Nároky z titulu ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl. OZ do okruhu pôsobnosti Zákona o PZP nezahŕňa. V ustanovení § 4 ods.2 Zákona o PZP je taxatívny výpočet prípadov, ktoré podliehajú poistnému krytiu, čo je v zhode s právnou úpravou spôsobu a rozsahu náhrady škody v OZ. Súd nie je oprávnený tento výpočet svojvoľne rozširovať. Z ustanovení Zákona o PZP nevyplýva, že by poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa mala kryť aj nemajetková ujma. Pojem nemajetková ujma nemožno zamieňať s pojmom škoda, to znamená, nemožno pod ňou rozumieť škodu na zdraví (rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/168/2009 zo dňa 20. 04. 2011). Občianskoprávna teória a súdna prax celkom v zhode za škodu v zmysle občianskeho práva považujú každú majetkovú, to znamená hmotnú ujmu, ktorú možno objektívne vyjadriť v peniazoch. Nemajetková ujma sa podľa platného právneho stavu odškodňuje osobitne v prípadoch podľa § 444 OZ. Ak dôjde ku škode na zdraví alebo živote, t. j. na osobnostných, resp. nemajetkových statkoch, vzniká poškodenému taxatívne vymedzený komplex práv na ich náhradu, resp. zmiernenie (§ 444 až § 449a OZ). Žalovaná ďalej poukázala na rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/301/2012 zo dňa 31. 03. 2016, odlišné stanovisko sudcu A. E. k rozhodnutiu Ústavného súdu SR sp. zn. 2US 847/2016, keďže Zákon o PZP neupravuje poistné krytie nemajetkovej ujmy, žalovaná v plnom rozsahu popiera svoju pasívnu legitimáciu v spore.

2.1. Žalovaná poprela, že by žalobcovia preukázali tvrdené skutočnosti o existencii silných väzieb s nebohou poškodenou v rámci ich súkromného a rodinného života. Pre prípad, že súd neuzná námietky žalovanej, žalovaná žiadala výšku nemajetkovej ujmy uplatnenú žalobcami primerane znížiť. Žalovaná komparatívne poukázala na rozhodnutie ESĽP vo veci M. N. proti Slovenskej republike, kde sťažovateľke bola priznaná nemajetková ujma v sume 25.000,-- Eur z dôvodu neoprávneného zásahu do osobnostných práv sťažovateľky usmrtením jej dvoch maloletých detí vo veku 1 a 5 rokov (t. j. 12.500,-- Eur vo vzťahu k jednému dieťaťu). Bol konštatovaný absolútny rozvrat a deštrukcia rodinného života sťažovateľky súčasným usmrtením oboch jej maloletých detí, keď pre sťažovateľku došlo k strate zmyslu života. V tu prejednávanej veci sa o takýto prípad nejedná, žalobcovia môžu navzájom rozvíjať rodinné vzťahy a byť jeden druhému oporou. S poukazom na dĺžku spoločne prežitých rokov s nebohou matkou je možné predpokladať, že ich vzťahy bolo možné naplniť v prevažnej miere štandardnými interakciami rodiča a dieťaťa. Žalovaná poukázala na rozhodnutie Krajského súdu Žilina sp. zn. 7Co/61/2018, kde za porovnateľného skutkového stavu súd priznal manželke nebohého 12.500,-- Eur a dvom pozostalým dospelým deťom sumu 7.000,-- Eur. V rozhodnutí Krajského súdu Žilina sp. zn. 7Co/161/2016 súd priznal náhradu pozostalým rodičom nebohého, každému po 5.000,-- Eur a sestre nebohého 2.000,-- Eur ako nemajetkovú ujmu. V danom prípade rodičia prežili vlastné dieťa – syna, ktorý mal celý život pred sebou a zabezpečoval starostlivosť o svojich rodičov. Žalovaný nezľahčuje ťažkú životnú situáciu žalobcov, uvedomuje si, že strata blízkej osoby je najťažšou udalosťou v živote človeka. Žalovaná sa však domnieva, že v tomto prípade žalobcovia vyčíslili náhradu nemajetkovej ujmy vo vysokých sumách a súd by ich mal primeraným spôsobom znížiť. Žalovaná poukázala aj na to, že sa podieľala na nákladoch spojených s pohrebom, keď uhradila žalobkyni 1/ plnenie 930,28 Eur a žalobkyni 2/ plnenie vo výške 1.134,-- Eur.

2.2. K uplatnenému nároku na úrok z omeškania žalovaná uviedla, že žalobcovia sa na ňu obrátili listom zo dňa 07. 11. 2022, doručený žalovanej 08. 11. 2022, kde si uplatnili nemajetkovú ujmu v peniazoch a vyzvali žalovanú, aby do 60-tich dní od doručenia listu oznámila, či bude plniť za žalovaného II/. Žalobcovia si v žalobe uplatnili omeškanie od právoplatnosti a vykonateľnosti trestného rozkazu 02. 12. 2022. Trestným rozkazom žalovanej nebola uložená takáto povinnosť plniť žalobcom, preto voči žalovanej žalobcovia nemajú nárok na úrok z omeškania odvíjajúci sa od tejto skutočnosti. Uvedený dátum je zmätočný vo vzťahu k obsahu výzvy žalobcov listom zo 07. 11. 2022. Žalovaná sa môže dostať do omeškania s plnením v tomto prípade, ak výška plnenia závisí od úvahy súdu, po uplynutí lehoty určenej súdom v rozhodnutí. V závere žalovaná žiadala žalobu žalobcov v celom rozsahu zamietnuť a uplatnila si náhradu trov konania.

3. Žalovaný II/ v písomnom vyjadrení k žalobe potvrdil, že trestným rozkazom tunajšieho súdu bol uznaný vinným z prečinu usmrtenia, za čo bol odsúdený na podmienečný trest odňatia slobody a zákaz činnosti

viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu. Zároveň bol zaviazaný nahradiť škodu poškodeným - tu žalobkyne 1/ a 2/ z titulu úhrady nákladov pohrebu vo výške 930,28 Eur a 1.134,-- Eur, poškodenej VšZP z titulu nákladov za poskytnutú zdravotnú starostlivosť vo výške 23.500,55 Eur. Žalovaný II/ prostredníctvom žalovaného I/ takto uloženú náhradu škody uhradil, čo vyplýva z oznámenia o poistnom plnení zo dňa 16. 11. 2022 a 30. 11. 2022. K námietke žalobcov o neospravedlnení sa žalovaný II/ uviedol, že osobne vhodil do schránky žalobkyni 2/ ospravedlňujúci list, v ktorom prejavil ľútosť nad nešťastnou nehodou, ktorá sa stala. List osobne vhodil do jej schránky spolu so svojimi rodinnými príslušníkmi. Taktiež na výsluchu dňa 06. 10. 2022 žalovaný požiadal o osobné stretnutie so žalobcami, kde sa chcel všetkým osobne ospravedlniť, čo bolo tlmočené cez právnu zástupkyňu žalobcov, na žiadosť žalovaný nedostal žiadnu odpoveď, nebola kontaktovaná ani jeho obhajkyňa.
3.1. Žalovaný II/ namietol uplatnenú výšku náhrady a poukázal na to, že okrem žalobcu 3/, ostatní žalobcovia nezdieľali s pozostalou spoločnú domácnosť, jedná sa o samostatné osoby so svojimi rodinami. Žalobca 3/ pracuje na turnusy v Bratislave a tak pozostalú mohol vídať len v čase, keď bol doma. Žalobkyňa 1/ a žalobca 4/ bývajú mimo trvalého pobytu pozostalej vo Zvolene, ktorý je vzdialený od bydliska pozostalej 32 km. Z uvedeného vyplýva, že starostlivosť detí, ktoré nežili s pozostalou v jednej domácnosti alebo v jej bezprostrednej blízkosti, nemôže byť z faktických dôvodov v takom rozsahu ako v prípade detí, ktoré žili v blízkosti matky. Rovnako je otázna intenzita starostlivosti žalobcu 3/, ktorý síce býval s pozostalou v jednej domácnosti, avšak vykonával povolanie v Bratislave. Žalovaný II/ sa tak domnieva, že starostlivosť žalobcov nemohla byť poskytovaná pozostalej v rovnakej miere, hoci žalobcovi uvádzajú, že ujmu pociťujú približne v rovnakej miere. Žalobcovia tvrdenia, že sa o nebohú matku starali, nedoložili žiadnymi relevantnými dôkazmi. Vzhľadom na vek žalobcov nemožno hovoriť o vzťahu k pozostalej v aspekte výchovného poslania, či odovzdávania skúseností, resp. pomoci matky žalobcom. Žalovaný II/ poukázal, že nárok žalobcov je pre neho likvidačný, pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy má byť táto primeraná (rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 13Co/63/2020), žalovaný II/ by mal vyplatiť spolu 45.000,-- Eur. Táto čiastka sa žalovanému II/ javí ako neprimeraná vzhľadom na vek nebohej poškodenej, vek žalobcov, ktorí všetci majú vlastné rodiny, ktorým venujú väčšiu časť svojho času. Žalovaný II/ poukázal na svoje rodinné pomery, ktoré mu neumožňujú vyplatiť tak vysokú čiastku žalobcom. Žalovaný II/ je jediným živiteľom svojej rodiny, s manželkou, ktorá je na rodičovskej dovolenke, majú spolu 2,5 ročné dieťa. Žalovaný II/ ďalej finančne živí svoju matku a otca, ktorí sú občanmi Severného Macedónska a z dôvodu ich nepriaznivého zdravotného stavu ich žalovaný II/ presťahoval na Slovensko. Jeho otec je vážne chorý, má problémy so srdcom, denne si pichá inzulín, na ktorý mu žalovaný II/ prispieva. Žalovaný II/ je živnostník, prevádzkuje v meste M. rýchlo občerstvenie – Kebab, čo je jediný zdroj príjmu do rodiny. V letných mesiacoch prevádzkuje stánok so zmrzlinou, ktorý je však v ostatnej časti roka zavretý. Priznaná suma by sa tak nedotkla len jeho osoby, ale celej jeho rodiny vrátane maloletého syna. V závere žalovaný nesúhlasil ani s uplatnenými úrokmi z omeškania, nakoľko žalovaný II/ aktuálne neeviduje voči žalobcom žiaden splatný záväzok. Pokiaľ si žalobcovia voči nemu uplatnili takýto nárok v trestnom konaní, jednalo sa len o ich subjektívne finančné ohodnotenie, ktoré nebolo potvrdené právoplatným rozhodnutím súdu. Vzhľadom na uvedené žiadal žalovaný II/ žalobu žalobcov v celom rozsahu zamietnuť a uplatnil si náhradu trov konania.

4. Žalobcovia v písomnej replike uviedli, že pokiaľ žalovaný I/ vzniesol námietku nedostatku pasívnej vecnej legitimácie v spore, s poukazom na judikatúru Najvyššieho súdu SR, táto je nepochybne prekonaná majoritou právoplatných rozhodnutí všeobecných súdov v obdobných veciach s poukazom na prelomové rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III.ÚS 666/2016, ktorým boli odstránené zvyšky čiastočnej bipolarity interpretačných a aplikačných záverov. V rozhodnutí Ústavný súd SR jednoznačne konštatuje, že nemajetková ujma a jej náhrada je krytá povinným zmluvným poistením, nakoľko je daná udržateľnosť extenzívneho výkladu pojmu škoda na zdraví, ktorý v zmysle § 11 a nasl. OZ kryje aj náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobcovia poukázali na to, že žalovaný I/ bol účastný v konaní pred ÚS SR, takže tieto závery mu musia byť zrejmé. K údajnému nepreukázaniu skutočností tvrdených žalobcami, žalobcovia poukázali na dôkazný návrh výsluchu všetkých žalobcov, pričom nie je zrejmé z vyjadrenia žalovaných, ako inak si predstavujú skúmanie a dokazovanie vzťahu medzi žalobcami a ich nebohou matkou. Žalobcovia predložili na dôkaz Čestné vyhlásenie E. F. B. – primátora mesta B., ktorý bol bezprostredným susedom nebohej – ich matky. K poukazu žalovaného na iné rozhodnutia ohľadne výšky priznanej náhrady, žalobcovia toto považujú za neprimerané, nakoľko sa jedná o rozsudok ESĽP z roku 2007, poukaz na rozsudok Krajského súdu Žilina považujú za selektívny výber žalovaného I/, nakoľko žalobcovia predložili viac ako desiatku judikátov v obdobných veciach, z ktorých vyplýva primeranosť uplatneného nároku. Poukaz žalovaných o uhradení vecných nákladov považujú za nesúvisiaci s predmetom sporu. Žalobcovia zotrvali aj na nároku na úrok z omeškania s poukazom

na závery Ústavného súdu ČR (uvedený v žalobe). K námietkam žalovaného II/ žalobcovia uviedli, že žalovaný II/ sa s nimi doposiaľ nepokúsil spojiť, ani vyjadriť, priamo sa im nikdy neospravedlnil. O existencii listu, ktorý mal vhodiť do schránky žalobkyne II/, žalobcovia nemajú vedomosť. Námietky žalovaného II/ vo vzťahu k uplatnenej výške neexistuje zákonná opora z pohľadu likvidačnosti sumy. Okolnosť, že po nebohej poškodenej zostalo 5 detí, nemôže byť žalobcom na príťaž. Žalobcovia svoj nárok uplatnili na spodnej hranici rozpätia priznanej nemajetkovej ujmy za smrť blízkej osoby v obdobných veciach.

5. V písomnej duplike žalovaná I/ zotrvala na námietke nedostatku pasívnej vecnej legitimácie, uviedla, že jej nie je známe, že by uznesenia Ústavného súdu SR o odmietnutí sťažnosti boli záväzné pre všeobecné súdy alebo akokoľvek významné pre merito tohto sporu (k uzneseniu ÚS SR č. k. III.ÚS 666/2016). Ak sa žalobcovia odvolávajú na eurokomformný výklad, žalovaný tvrdil, že súdy sú oprávnené eurokomformne vykladať slovenský právny predpis vtedy, ak vnútroštátny predpis je v rozpore s európskym predpisom, alebo ak vnútroštátny právny predpis nemá výslovnú úpravu a daná vec je predmetom úpravy európskeho práva. Inak súd nesmie eurokomformne vykladať vnútroštátny právny predpis contra legem. Okrem toho, žalobcov nemožno považovať za poškodených podľa § 2 písm. g/ ZoPZP, podľa ktorého je poškodený ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody podľa tohto zákona. Poškodeným môže byť len ten, kto priamo v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla utrpel škodu, pričom podľa ustálenej súdnej praxe, medzi konkrétnou ujmou poškodeného a konkrétnou škodovou udalosťou musí ísť o priamu príčinnú súvislosť (nie sprostredkovanú), o takýto nárok sa v prípade žalobcami uplatneného nároku nejedná. Žalovaná naďalej poprela preukázanie existencie silných morálnych, citových a kultúrnych väzieb medzi žalobcami a ich nebohou matkou. Rovnako zotrvala na námietke neprimeranosti uplatneného nároku.

6. Žalovaný II/ v duplike zotrval na svojich tvrdeniach, nepopiera zákonný nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy, popiera uplatnenú výšku. Poukázal na rozdielnosť v možnostiach žalobcov kontaktovať sa s matkou vzhľadom na miesto ich bydliska, prácu a okolnosti ich životov, ktoré žijú. Poukázal na predložené čestné vyhlásenie starostu obce a vyslovil pochybnosť, že by sused mal mať taký dôkladný prehľad o návštevách žalobcov svojej matky, považuje ho za účelové.

7. Súd vo veci vykonal dokazovanie na pojednávaní dňa 15. 11. 2023 výsluchom žalobcov, žalovaného II/, oboznámením listinných dokladov a zistil nasledujúci stav veci.

8. Trestným rozkazom Okresného súdu Zvolen č. k. 2T/116/2022-368 zo dňa 28. 10. 2022, právoplatný dňa 02. 12. 2022 bol žalovaný II/ ako obvinený uznaný za vinného zo skutku zo dňa 06. 05. 2022, v čase o 14:04 hod. v meste Zvolen, keď ako vodič osobného motorového vozidla zn. Volkswagen Golf, EČV: M. viedol toto tak, že na vyznačenom prechode pre chodcov nedal prednosť chodkyni B. B., následkom čoho došlo ku kolízii vozidla s chodkyňou, pričom poškodená utrpela zranenia, následkom ktorých dňa XX. XX. XXXX zomrela, tým spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods.1, ods.2 písm. a/ Tr. zákona s poukazom na § 138 písm. h/ Tr. zákona. Za to bol odsúdený na podmienečný trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov s odkladom na skúšobnú dobu 5 rokov s probačným dohľadom. Zároveň mu bola uložená povinnosť v skúšobnej dobe nahradiť spôsobenú škodu. Žalovanému II/ bol uložený aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v trvaní 3 rokov. Žalovanému bola uložená povinnosť nahradiť poškodenej - tu žalobkyňa 1/, škodu titulom náhrady nákladov pohrebu vo výške 930,28 Eur, poškodenej – tu žalobkyňa 2/, škodu titulom úhrady nákladov pohrebu vo výške 1.134,-- Eur, poškodenej VšZP, a. s. škodu titulom nákladov za poskytnutú zdravotnú starostlivosť vo výške 23.500,55 Eur. Poškodení – tu žalobcovia v rade 3/, 4/, 5/, boli s ich nárokmi na náhradu škody odkázaní na občianske súdne konanie, poškodení – tu žalobkyne v rade 1/ a 2/ boli so zvyškom ich nárokov na náhradu škody odkázané na občianske súdne konanie.

9. Žalobkyňa 1/ na pojednávaní uviedla, že je najmladšou dcérou a s mamou mala veľmi dobrý vzťah. To, že býva vo Zvolene, nebol žiaden problém pri stretávaní s matkou, navštevovali sa pravidelne, spolu si telefonovali. Keďže otca stratili dávno, zostala im už len mama, t. času tak žalobkyňa nemá žiadneho rodiča. Zostalo po matke prázdne miesto v dome. Mama bola plná života, energie, chcela žiť a zrejme by sa dožila vyššieho veku, žalobkyňa je sama mladá na to, aby nemala mamu. Po strate matky to bol pre ňu šok, zatelefonoval jej švagor K., že mamu zrazilo auto. Žalobkyňa nevedela o tom, že matka ide do Zvolena, neskôr sa dozvedela od ľudí, že mala ísť k pánovi N., jedná sa o ľudového liečiteľa. Vedela, že mamu bolievali nohy. Žalobkyňa je rozvedená, má dve deti vo veku 20 a 17 rokov, vnúčatá sa stretávali

so starou matkou. Ako rodina sa pravidelne stretávali spolu na Vianoce, Veľkú noc, v lete chodili mame pomáhať do záhrady, zbierať úroku, pomáhali jej pri upratovaní, bežne ich matka napr. pozvala na obed. Od matky je žalobkyňa finančne nezávislá, mama dávala finančné dary vnúčatám. Žalovaný II/ ju nijako osobne nekontaktoval, aby sa ospravedlnil.

10. Žalobkyňa 2/ uviedla, že je najstaršou dcérou, s mamou vždy dobre vychádzali, mali kamarátsky vzťah. Po smrti otca bola to práve matka, ktorá spájala rodinu, pretože sa vždy u nej stretávali pri rôznych udalostiach, každé Vianoce, Veľkú noc sa stretli súrodenci, vnúčatá. V dome s matkou zostal bývať brat s rodinou. Žalobkyňa býva v B., takže s mamou boli vždy v pravidelnom kontakte, ak niečo potrebovala, nákup, lieky, pomoc v záhrade, tak sa dohodli, prípadne aj spolu so sestrou. Mama zvykla napiecť koláč, dali si spolu kávu, takže nebolo to len o pomoci, ale aj o peknom rodinnom stretnutí. Keď sa stala nehoda, žalobkyňa bola v robote, volal jej manžel, že mamu zrazilo auto. Na druhý deň mala mať žalobkyňa meniny a bola dohodnutá s mamou, že príde k nej a oslávia to. V ten deň išli za mamou do nemocnice, videla mamu, aká je modrá, poviazaná, trápi sa, po dvoch týždňoch zomrela. Strata matky je pre ňu neopísateľná, stále chodí za mamou na cintorín, rozpráva sa s ňou, čo sa deje. Žalobkyňa je vydatá, má dve deti vo veku 30 a 25 rokov, sú už samostatné. Žalobkyňa je zamestnaná. Finančne bola aj matka nezávislá, mama finančne prispievala vnúčatám ako dar. K zdravotnému stavu matky žalobkyňa uviedla, že mama na dôchodku trpela cukrovkou, pichala si inzulín, sem-tam ju niečo bolelo. Pokiaľ išla do Zvolena za liečiteľom pánom N., to jej zrejme odporučili jej kamarátky, lebo hovorila, že už nevládze tak ako za mlada, a stále chcela byť aktívna, boleli ju nohy, aj sa liečila u ortopéda. Žalovaný II/ ju nijako nekontaktoval, ani osobne, ani písomne. Je pravdou, že pri výsluchu pred políciou navrhol stretnutie za účelom ospravedlnenia, v tom čase to však považovala za nevhodné a cez právnu zástupkyňu adresovala toto vyjadrenie žalovanému II/.

11. Žalobca 3/ uviedol, že je synom nebohej poškodenej, s mamou býval v rodinnom dome. Pracuje v Bratislave ako vodič, kedy štyri dni má poobednú, dva dni voľno, štyri dni rannú. Domov chodí každých 10 dní. S matkou bol vždy v pravidelnom telefonickom kontakte, ak niečo potrebovala, prišiel aj skôr. Zavolala mu, aby jej niečo nakúpil, dobíjal jej kredit, všetko to bolo na pravidelnej báze. Stretávali sa aj s ostatnými súrodencami na rodinných stretnutiach, súrodenci boli v pravidelnom kontakte s mamou. O nehode ho informovala manželka, bolo mu z toho do plaču, veľmi ho to zasiahlo, večer ani nezaspal. K zdravotnému stavu matky žalobca uviedol, že na odporučenie obvodného lekára mama chodila na ortopédiu, aj sám ju tam vozil, nakoľko ju bolievali nohy a bola jej podávaná injekčná liečba. Vedel o tom, že hľadala nejakého liečiteľa, lebo tá injekcia mala len krátky účinok. Nevedel však o tom, že dňa 06. 05. mama šla do Zvolena práve z tohto dôvodu. Mama mala cukrovku a len bežné stavy, keď ju bolievala hlava a podobne. Žalobca uviedol, že je ženatý, má dieťa vo veku 14 rokov, s matkou neviedli spoločnú domácnosť, mama bývala samostatne dole, žalobca s rodinou na vrchu, pričom náklady na bývanie uhrádzala matka cez SIPO a on jej dával peniaze v hotovosti za ich časť. Okrem toho pomáhal pri starostlivosti o dom, o hydinu, čo bolo potrebné, sa zakúpilo.

12. Žalobca 4/ uviedol, že s mamou vždy dobre vychádzal, chodieval tam často, pomáhal, aj keď brat nestíhal, či už s kosením, so záhradou, s nákupmi a podobne. Keďže pracuje pre firmu E. G. – odvoz smetí, keď pracoval v bydlisku matky, zastavil sa, či niečo nepotrebuje. U mamy sa stretávali celá rodina, mamu pravidelne navštevovali všetci súrodenci. O zdravotných problémoch matky vedel, že ju bolievajú nohy, hlava, že má cukrovku. Nevedel o tom, prečo šla 06. 05. do Zvolena. On sám je ženatý, s manželkou majú spolu 18 ročného syna, ktorý je osvojený, starší syn im zomrel. Mamu finančne nepodporoval, každý bol finančne samostatný. O nehode sa dozvedel od niektorého zo súrodencov, za mamou je mu smutno, veľmi mu chýba.

13. Žalobca 5/ uviedol, že je rozvedený 10 rokov, žije sám. Po rozvode sa mama stala jeho najbližšou osobou, starala sa o neho, pretože sám nevie variť, upratovať, sadiť v záhrade. Bol dlhšiu dobu nezamestnaný a dávky mu nepostačovali na živobytie, preto mu matka aj finančne vypomáhala 150,-- až 200,-- Eur mesačne, prípadne, keď potreboval zaplatiť napr. poistku za auto 350,-- Eur, tak mu peniaze dala. Nevedel, akú výšku dôchodku mala matka, ale vzhľadom na to, že bola robotníčka, asi nebol vysoký, takže si musela odtŕhať. Na druhej strane sa snažil mame pomáhať, boli spolu pravidelne, chodil jej napíliť drevo, porýľovať záhradu a podobne. Matka po rozvode bola pre neho aj psychickou podporou. Keď sa dozvedel, čo sa stalo, bol to pre neho obrovský zásah, týždeň ležal, rozmýšľal, čo s ním bude ďalej. Naďalej nikde nechodí, len do práce, nakoľko si našiel zamestnanie, inak je stále doma na studenej strave, keďže si nevie variť. Mama mu veľmi chýba, bola to jeho najbližšia osoba, teraz zostal sám, nemá

žiadnu priateľku, zostal pasívny. Aj deň pred nehodou boli spolu s matkou. K jej zdravotnému stavu vedel, že má cukrovku, inak bola vitálna, robila v záhrade, o iných zdravotných problémoch nevedel. Nevedel z akého dôvodu šla mama 06. 05. do Zvolena.

14. Žalovaný II/ na pojednávaní uviedol, že ho veľmi mrzí, čo sa stalo, stále sa tým trápi a má z toho traumu, nemyslí si, že by ho to prešlo. Žalobcom sa chcel ospravedlniť a tak napísal list, ktorý osobne vhodil do schránky žalobkyne 2/ za prítomnosti ďalších osôb, ktoré by túto skutočnosť mohli potvrdiť. Ešte počas vyšetrovania na polícii cez právnu zástupkyňu oslovil žalobcov, chcel sa s nimi stretnúť a ospravedlniť sa, ale povedali, že to nechcú. Preto nechcel na nich tlačiť, a preto sa rozhodol napísať list a vhodiť ho priamo do schránky žalobkyne 2/. Na pojednávaní im vyjadril úprimnú sústrasť a ospravedlnil sa im za to, čo sa stalo. Keď dostal písomnú výzvu na vyrovnanie nemajetkovej ujmy, oslovil právnu zástupkyňu s tým, že žiadal o zníženie sumy, nakoľko požadovaná čiastka je pre neho privysoká. Uviedol, že od roku 2010 prišiel s z Macedónie na Slovensko, žije v M., je živnostníkom, má rýchloobčerstvenie. Je ženatý, majú spolu dieťa vo veku 3 rokov, manželka je nezamestnaná, v septembri 2023 ukončila materskú dovolenku, nemá žiadne dávky, nie je evidovaná na úrade práce, na dieťa poberajú prídavok 60,-- Eur mesačne. Príjem zo živnosti má v priemere 2.000,-- Eur mesačne v čistom, niekedy je to viac, niekedy menej. Žijú s nimi aj rodičia žalovaného II/ vo veku 63 a 61 rokov, oni nepracujú, nepoberajú žiadne dávky, žiaden dôchodok. V Macedónii mal otec firmu, ktorá ale padla, mama nepracovala. Z tohto dôvodu im vybavil pobyt na Slovensku, zobral ich so sebou, rodičia nemajú žiaden príjem, preto sa o nich stará on. Otcovi zostal v Macedónii rodinný dom, tu na Slovensku nevlastnia žiadne nehnuteľnosti, naposledy v októbri 2022 kupoval auto na leasing na firmu, ktoré ale pre zákaz činnosti nepoužíva, používa ho otec. V súvislosti s dopravnou nehodou doposiaľ škodu za žalovaného II/ uhrádzala poisťovňa.

15. Podľa Čestného prehlásenia E. F. B. zo 07. 06. 2023, je tento bezprostredný najbližší sused rodiny nebohej, pani B. B., t. času primátor mesta B., v ktorom uviedol, že až do úmrtia matky žalobcovia 1/, 2/, 4/, 5/ pravidelne dlhodobo a vzorne svoju matku navštevovali so svojimi rodinami viac ako 2x týždenne za účelom výpomoci pri údržbe domácnosti, upratovacích prácach, sezónnych prácach v záhrade, pri starostlivosti v záhrade, zvieratá, rodinných stretnutí, pri príležitosti osláv, výročí a sviatkov. Týmto možno dokumentovať príkladné a úprimné rodinné vzťahy a mimoriadnu rodinnú súdržnosť vyplývajúcu z výchovy zosnulej pani B. B.. Nebohá počas svojho života žila v spoločnej domácnosti spolu so synom – žalobcom 3/. Súrodenci sa po úmrtí matky naďalej pravidelne stretávajú v rodinnom dome a pokračujú v nezištnej výpomoci starostlivosti o domácnosť a hospodárstvo po zosnulej. Právni zástupcovia žalovaných žiadali, aby súd na tento dôkaz neprihliadol, nakoľko údaje v ňom sú v rozpore s tvrdeniami žalobcov ohľadne intenzity kontaktov s matkou, právna zástupkyňa žalobcov uviedla, že tento dôkaz potvrdzuje výpovede žalobcov o pravidelných kontaktoch s nebohou matkou.

16. Na preukázanie rodinných stretnutí a kontaktov s matkou žalobcovia doložili fotodokumentáciu rodinných stretnutí (čl. 113 až 116).

17. Listom zo dňa 16. 11. 2022 oznámil žalovaný I/ právnej zástupkyni žalobcov ukončenie šetrenia poistnej udalosti a poskytnutí poistného plnenia ako náhradu za náklady spojené s pohrebom. Poistné plnenie bolo znížené o štátnu dávku, sociálnu dávku 79,67 Eur - príspevok na pohreb, nárok – náklad na prejednanie dedičstva nebolo možné zahrnúť do skutočnej škody a nie je možné plniť z PZP. Bola poukázaná na adresu žalobkyne I/ suma 930,28 Eur, na adresu žalobkyni II/ suma 1.054,33 Eur. Listom zo dňa 30. 11. 2022 žalovaný I/ oznámil Všeobecnej zdravotnej poisťovni ukončenie šetrenia poistnej udalosti a poskytnutie plnenia ako náhradu za regresný nárok v celkovej výške 23.500,55 Eur (priznaný v plnej výške).

18. Listom zo dňa 21. 10. 2022 si žalobcovia ako poškodení uplatnili v trestnom konaní nárok na náhradu škody, okrem majetkovej škody aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a to každý vo výške 8.000,-- Eur s poukazom na to, že smrťou matky došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov a to práva na súkromie, práva na rodinný život, s poukazom na ochranu v zmysle § 11 OZ a článok 19 ods.2 Ústavy SR, ako aj článok 8 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, kde uviedli dôvody uplatnenia tohto nároku.

19. Listom zo dňa 07. 11. 2022, adresovaný žalovanému I/, žalobcovia ako poškodení si uplatnili okrem majetkovej škody aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, každý po 8.000,-- Eur, spolu s uvedením

dôvodov uplatnenia nároku. Žalovaný I/ bol vyzvaný, aby sa v lehote 60-tich dní písomne vyjadril, či bude plniť za poisteného žalovaného I/.

20. Listom zo dňa 16. 11. 2022 žalovaný I/ právnej zástupkyni žalobcov oznámil, že pokiaľ zastávajú názor, že majú nárok na nemajetkovú ujmu, je potrebné zvážiť iniciovanie úkonov v súdnom konaní. Poisťovňa nárok vyporiada až na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu.

21. Z trestného spisu Okresného súdu Zvolen sp. zn. 2T/116/2022 súd oboznámil najmä:

- Znalecký posudok č. 143/2022, vypracovaný znaleckou organizáciou ZNALEX, s. r. o. so sídlom vo Zvolene, predmetom ktorého bola analýza nehodového deja so zameraním sa na stanovenie priebehu dopravnej nehody a posúdenia možnosti zabránenia dopravnej nehody. V závere znaleckého posudku znalec v otázke č. 1 a 2 analyzoval priebeh dopravnej nehody, vykonal graficko-časovú analýzu nehody a v otázke č. 3 zistil a analyzoval výhľadové pomery z pozície vodiča na vozovku, s ohľadom na pohyb chodkyne. V otázke č. 4 analyzoval výhľadové pomery z pozície chodca na vozovku vo vzťahu k pohybu osobného motorového vozidla a iných vozidiel. V otázke č. 5 – možnosti zabránenia dopravnej nehody účastníkmi dopravnej nehody, znalec uviedol, že vodič vozidla mohol dopravnej nehode zabrániť skoršou reakciou na chodkyňu nachádzajúcu sa na prechode pre chodcov, z rýchlosti 50 km/h, reakciou na pohyb chodkyne na prechode pre chodcov mohol zabrániť dopravnej nehode maximálnym spomalením. Chodkyňa stojaca na prechode pre chodcov mohla dopravnej nehode zabrániť, ak by pred opätovným začiatkom pohybu po prechode pre chodcov vyhodnotila rýchlosť a vzdialenosť vozidla a nepokračovala by v chôdzi po prechode pre chodcov. Technickú príčinu dopravnej nehody v otázke č. 6, znalec uviedol oneskorenú reakciu vodiča na chodkyňu stojacu na prechode pre chodcov. Chodkyňa vojdením na prechod pre chodcov nevytvorila vodičovi nebezpečenstvo.
- Znalecký posudok č. 59/2022 znalcov E. O. P. G., E. a E. Q. G., pričom úlohou znalcov bolo po vykonaní prehliadky a pitvy osoby nebohej B. B., zodpovedať otázky, čo bolo bezprostrednou príčinou jej smrti, či táto nastala v priamej súvislosti so zraneniami pri dopravnej nehode, a či táto netrpela nejakou chorobou, ktorá by bola v príčinnej súvislosti s jej úmrtím. Znalci v závere znaleckého posudku uviedli, že bezprostrednou príčinou smrti menovanej bol ťažký opuch mozgu v rámci polytraumy, ktoré utrpela ako následok dopravnej nehody. Vzhľadom na objektívne zistený rozsah a závažnosť zranení na tele menovanej bolo jednoznačne ustálené, že sa jednalo o zranenia v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou. Pitvou ani histologickým vyšetrením neboli zistené také chorobné alebo vývojové zmeny, ktoré by boli priamou príčinou smrti, ani iné zranenia, ktoré by mohli vzniknúť pred dopravnou nehodou.
- Znalecký posudok č. 95/2022 znalca L. M. R., pričom úlohou znalca po vyšetrení biologického materiálu odobratého u nebohej B. B., bolo zistiť, či sú zistené prítomné látky, ktoré by mohli ovplyvniť jej správanie a vplývať na priebeh vyšetrovaného skutku, prípadne uviesť čas a spôsob aplikácie, množstvo a účinok na ľudský organizmus. Biologický materiál bol poškodenej odobratý dňa 06. 05. 2022. V závere znalkyňa konštatovala pozitívny nález anestetika Trimecain – v posudkovej časti uvádza, že sa jedná o liek používaný ako anestetikum k znecitliveniu určitých častí tela za účelom uľahčenia alebo umožnenia priebehu bolestivého lekárskeho zákroku, používa sa pri prevencii a liečbe porúch srdcového rytmu a v kardiochirurgii. Ďalej bol v moči zistený pozitívny nález alkaloidu – kofeín, v posudkovej časti uvádza, že tento má povzbudzujúce účinky a je súčasťou rôznych povzbudzujúcich nápojov a tiež účinnou látkou niektorých liekov. V krvi ani v moči nebola zistená koncentrácia etanolu.

22.1 Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

22.2 Podľa § 441 Občianskeho zákonníka, ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

22.3 Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

22.4 Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Podľa ods. 2, pokiaľ by sa nezdalo

postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Podľa ods. 3, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

22.5 Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej aj „zákon o PZP“), poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve. Podľa ods. 2, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu podľa písm. a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení. Podľa ods. 4, poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

22.6 Podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z., náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

22.7 Podľa § 517 ods.2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

23. Predmetom posúdenia súdu je nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú si uplatňujú proti žalovaným I/ a II/ z titulu úmrtia ich matky ako blízkej osoby pri dopravnej nehode, ktorú zavinil žalovaný II/, pričom motorové vozidlo, ktorým bola nehoda zavinená, bolo v čase dopravnej nehody poistené pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovým vozidlom u žalovanej I/. Námietky žalovanej I/ smerovali k otázke a posudzovaniu pasívnej vecnej legitimácie a aktívnej vecnej legitimácie. Žalovaná I/ namietala, že nemajetková ujma pozostalých po poškodenej nespadá pod pojem „škoda na zdraví “ používaný v zákone o PZP s poukazom na rozhodnutie NS SR sp.zn. 4Cdo/168/20096, 6Cdo/301/2012, odlišné stanovisko sudcu A. E. k rozhodnutiu ÚS SR č.k. II.ÚS 847/2016. Žalobcovia nie sú poškodenými v zmysle zákona o PZP, škodu si uplatňujú podľa ust. OZ o ochrane osobnosti. Nie je ani daná priama príčinná súvislosť medzi škodovou udalosťou a uplatneným nárokom. Súd nemôže vychádzať z rozhodnutia Súdneho dvora vo veci B., nemôže pojmy vykladať contra legem, keďže zákon o PZP výslovne takýto nárok neupravuje. Žalobcovia vychádzali z rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 666/2016 a postavenia žalovanej strany ako poistiteľa motorového vozidla, ktorým bola dopravná nehoda spôsobená.

24. Podľa judikatúry ústavného súdu medzi základné hodnoty materiálneho právneho štátu patrí aj princíp právnej istoty a ochrana dôvery občanov v právny poriadok, implicitne obsiahnuté v čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, pre účely civilného súdneho konania upravený v čl.2 C.s.p. Právna istota je v judikatúre ústavného súdu spájaná, okrem iného, aj s predvídateľnosťou práva, to znemená, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď. Inak povedané, že každý môže legitímne očakávať rozhodnutie súdu v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít. Za súčasť ustálenej judikatúry pre účely jej záväznosti je potrebné považovať určitý právny názor opakovane potvrdený najvyšším súdom. Významnú hodnotu má aj to, či bolo takéto rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, teda bolo pripomienkované predpokladaným spôsobom a odsúhlasené príslušným kolégiom, a je tak považované za súčasť ustálenej judikatúry v obdobných veciach. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu nespochybnili názory obsiahnuté v rozhodnutí dosiaľ nepublikovanom, alebo dokonca tieto názory akceptovali, prípadne myšlienkovo na ne nadviazali a rozviedli alebo z nich vychádzali (3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017, 6 Cdo 129/2017, 8 Cdo 33/2017). Otázka náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých po poškodenom, ktorý zomrel v dôsledku zavinenej dopravnej nehody, sa v rozhodnutiach súdov SR vyvíjala od názorových záverov, že takáto náhrada nespadá pod zákon o PZP, avšak aktuálne je ustálený záver o tom, že aj takáto náhrada je krytá poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovým vozidlom. Bolo by nadbytočné

v tomto rozhodnutí podrobne rozoberať vývoj a dôvody jednotlivých rozhodnutí, súd poukazuje, že práve žalovaná I/ bola účastná mnohých takýchto konaní pred NS SR aj ÚS SR. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Súd preto poukazuje na závery vyjadrené v rozhodnutí NS SR sp.zn. 2Cdo/234/2018:

24.1. Z hľadiska časovej chronológie prvým rozhodnutím dovolacieho súdu, na ktoré poukázala dovolateľka s cieľom preukázať odklon rozhodovania odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je rozhodnutie najvyššieho súdu z 20. apríla 2011 sp. zn. 4 Cdo 168/2009, v ktorom senát 4C dospel k záveru, že podľa v tom čase platnej právnej úpravy možno nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, t. j. podľa § 11 a nasl. OZ, a teda povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na právo na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúce z ustanovenia § 13 ods. 2 OZ (podobne aj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 139/2011 z 30. októbra 2012).
24.2. Dovolateľka tiež označila rozhodnutie najvyššieho súdu z 15. mája 2017 sp. zn. 8 Cdo 219/2016, v ktorom najvyšší súd rovnako ako vo svojich vyššie uvedených rozhodnutiach dospel k záveru, že podľa súčasne platnej právnej úpravy možno nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, t. j. podľa § 11 a nasl. OZ, a teda povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na právo na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z ustanovenia § 13 ods. 2 OZ.
24.3. V čase nasledujúcom po rozhodnutiach sp. zn. 3 Cdo 301/2012 a 8 Cdo 219/2016 senát 6C dovolacieho súdu rozsudkom zo dňa 31. júla 2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016 zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, ktoré podal na podnet žalovanej 2/ (v tam prejednávanej veci bola žalovanou 2/ KOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group), v dôvodoch ktorého rozhodnutia poukázal na nutnosť pri výklade pojmu škoda pre účely zák. č. 381/2001 Z.z. vychádzať z chápania pojmu škoda v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa pojmy „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú a aj nemajetkovú (rozsudok ESD zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA). K záveru o potrebe krytia pozostalým priznanej náhrady nemajetkovej ujmy z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla dospel dovolací súd s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel zohľadňujúc skutočnosť, že neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby bol vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, v súvislosti s ktorou vzniknutá zodpovednosť za spôsobené škody je predmetom povinného zmluvného poistenia v zmysle zák. č. 381/2001 Z.z. Dovolací súd tiež poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 11. októbra 2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016, ktorý v odôvodnení uviedol, že „ ...pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie.“
24.4. Po vydaní rozhodnutia z 31. júla 2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016, najvyšší súd nevydal rozhodnutie, ktoré by v porovnaní s týmto rozhodnutím bolo založené na odlišných právnych záveroch. Dovolateľkou nastolená otázka bola najvyšším súdom posudzovaná v súlade so závermi vyjadrenými v uvedenom rozhodnutí napríklad už v rozhodnutiach z 27. februára 2018 sp. zn. 6 Cdo 206/2017, z 27. februára 2018 sp. zn. 6 Cdo 143/2017, zo 14. júna 2017 sp. zn. 3 MCdo 1/2016 a z 29. novembra 2018 sp. zn. 6 Cdo 80/2018, sp. zn. 8 Cdo 6/2018 z 27. septembra 2018.
24.5. Napokon dovolací súd k otázke krytia nemajetkovej ujmy povinne zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. a pasívnej legitimácie poisťovne v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy poukazuje na judikát

uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2018, a to rozhodnutie najvyššieho súdu z 31. júla 2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016 pod č. 61 s právnou vetou: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“.
24.6. Vychádzajú z vyššie uvedeného dovolací súd môže len konštatovať, že označené rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 6 MCdo 1/2016, 6 Cdo 143/2017, 6 Cdo 206/2017, 8 Cdo 6/2018 považuje za rozhodnutia, ktoré predstavujú ustálenú prax v riešení otázky krytia nemajetkovej ujmy povinne zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z., ako aj otázky pasívnej legitimácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, od ktorej sa odvolací súd neodklonil. Touto ustálenou praxou bol zároveň prekonaný právny názor uvedený v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 168/2009, 4 Cdo 139/2011, 3 Cdo 301/2012 a 8 Cdo 219/2016, na ktoré poukazovala dovolateľka. Nebol preto splnený predpoklad prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, t. j. odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

25. Z rozhodnutia ÚS SR č.k. III.ÚS 666/2016 súd uvádza:
Krajský súd o odvolaní sťažovateľa i o odvolaní žalovaného v 1. rade rozhodol rozsudkom č. k. 6 Co 609/2014-482 z 27. januára 2015 tak, že prvostupňový rozsudok okresného súdu potvrdil. Krajský súd sa v plnom rozsahu stotožnil s právnym posúdením veci tak, ako ho sformuloval okresný súd vo svojom rozsudku. Dodal potrebu eurokonformného výkladu pojmu „škoda“ použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení a za rozhodujúci považoval rozsudok Súdneho dvora z 24. októbra 2013 vo veci C-22/12 (B.). Napriek absencii priamej záväznosti smerníc pre fyzické osoby a právnické osoby krajský súd uviedol, že „aj v prípade, že nedochádza k priamej aplikácii konkrétnej právnej normy ES, to znamená, keď sa na určitý právny prípad aplikuje normy vnútroštátna, mala by byť interpretovaná a použitá v súlade s právom ES (tzv. nepriamy účinok práva ES;...). Z judikatúry Európskeho súdneho dvora vyplýva, že členské štáty musia pri výkone svojich právomocí v tejto oblasti rešpektovať právo Únie a že vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú náhradu škody pri dopravných nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu odňať smernici jej potrebný účinok (rozsudok ESD z 9. júna 2011 vo veci C-409/2009).“. Opätovne v tejto súvislosti krajský súd upozornil na potrebu extenzívneho prístupu k interpretácii pojmu „škoda“ plynúceho z judikatúry Súdneho dvora. Preto «tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov... ESD nehovorí o samostatnom, od pojmu škoda oddelenom pojme nemajetkovej ujmy, ale hovorí o „škode z dôvodu nemajetkovej ujmy“. Z tohto slovného spojenia je zrejmé, že aj v prípade nemajetkovej ujmy ide o škodu... K takémuto poňatiu škody sa mimo iného hlásia aj princípy európskeho deliktuálneho práva, ktoré definujú škodu ako majetkovú, alebo nemajetkovú ujmu zákonom chránených záujmov. (Ústavný súd Českej republiky 642/02).». Podľa názoru krajského súdu «to, že ustanovenia § 11 a 13 slovenského Občianskeho zákonníka, podľa ktorých okresný súd správne vec posúdil, sú... požadovaným „vnútroštátnym právom uplatňovaným na základe zodpovednosti za škodu“, skonštatoval ESD v bode 56 rozsudku... vo veci B.. Za rozhodujúci pre uvedené konštatovanie považoval podľa bodu 59 fakt, že zodpovednosť poisteného vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu. Vo svetle uvedeného eurokonformného výkladu ustanovenia § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení potom platí, že náhrada škody z dôvodu nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu krytia povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku, a preto odporca 2/ je ako poisťovateľ zodpovednosti odporcu 1/ za škodu pasívne vecne legitimovaným subjektom, ktorému na základe § 15 ods. 1 veta prvá zákona o povinnom zmluvnom poistení vznikla povinnosť uhradiť škodu navrhovateľom...»
25.1. Úlohou ústavného súdu pri poskytovaní ústavno-súdnej ochrany základnému právu sťažovateľa na súdnu ochranu nie je vysloviť jediný možný a jediný správny názor na problematiku interpretácie pojmu „škoda“ použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení, ale dospieť k jednoznačnému záveru o tom, či sa krajský súd pri podávaní výkladu predmetného pojmu nedopustil takej svojvôle, ktorá by bola v zjavnom nesúlade so zaužívanými výkladovými praktikami, popierala by pravidlá formálnej logiky a extrémne by vybočovala z účelu a zmyslu relevantnej právnej úpravy.

25.2. Pozornosti ústavného súdu neušlo, že v minulosti už sťažovateľ podal sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietal porušenie svojich základných práv zaručených ústavou rozsudkami krajských súdov ako súdov druhostupňových v identickej skutkovej a právnej situácii a na podklade obdobnej právnej argumentácie. Išlo predovšetkým o konania vedené pod sp. zn. I. ÚS 206/2015, ako aj sp. zn. III. ÚS 645/2015 a sp. zn. III. ÚS 646/2015. V menovaných prípadoch boli sťažnosti sťažovateľa odmietnuté ako zjavne neopodstatnené, keď ústavný súd nedospel k záverom o vadnosti druhostupňových odvolacích rozsudkov v miere, ktorá by nedovoleným spôsobom atakovala jeho základné práva. Pre objektivitu hodno dodať, že v prvej z uvedených vecí (I. ÚS 206/2015) sudca ústavného súdu E. J. pripojil k väčšinovému rozhodnutiu I. senátu odlišné stanovisko, v ktorom preferoval prijatie sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie, no súčasne naznačil svoj právny názor na ťažiskové otázky plynúce z prejednávanej kauzy, ktorý je zhodný s názorom sťažovateľa.
25.3. Esenciou celej sťažnosti je, pravdaže, celkom konkrétne formulovaný právny názor sťažovateľa, podľa ktorého pojem „škoda“ použitý v zákone č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) ani pojem „škoda na zdraví“ použitý v zákone o povinnom zmluvnom poistení nezahŕňa nemajetkovú ujmu, ktorú má na mysli Občiansky zákonník v § 11 - § 13, a preto takáto nemajetková ujma nie je krytá povinným zmluvným poistením podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení. Na podporu rekapitulovaného právneho názoru však sťažovateľ prednáša viacero dielčich dôvodov reagujúcich predovšetkým na judikatúru Súdneho dvora rysujúcu opačný postoj k spornej téme. Vzhľadom na to sa ústavný súd pokúsi o čo najzrozumiteľnejšie vysvetlenie svojich postojov, ktoré ho viedli k už právoplatným odmietnutiam predchádzajúcich sťažností sťažovateľa i k odmietnutiu jeho teraz predbežne prerokúvanej sťažnosti.
25.4. Ak teda sťažovateľ dôvodí, že krajský súd napadnutým rozsudkom „presiahol... medze výkladu zákona (§ 4 ZoPZP) podaného v súlade s príkazom na výklad a uplatňovanie zákona v súlade s Ústavou SR...“, lebo „priznal sťažovateľovi viac povinností, než aké mu 14 z platného vnútroštátneho predpisu sily zákona vyplývajú“, potom ústavný súd upozorňuje, že povinnosťou slovenského vnútroštátneho súdu, ktorá je inkorporovaná aj v základnom práve sťažovateľa na súdnu ochranu, nie je len ústavne konformná, ale aj eurokonformná interpretácia zákonov.
25.5. Ďalším čiastkovým sťažnostným argumentom je ten o stabilnom chápaní pojmu „škoda“ v slovenskej civilistike na podklade systematických súvislostí Občianskeho zákonníka, ako aj dlhodobo sa vyvíjajúcich názoroch o materiálnej substancii pojmu „škoda“ a o imateriálnej podstate odlišného pojmu „ujma“.
25.6. Ak teda slovenský zákonodarca do zákonného pojmu „škoda“ použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení, a teda do rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu v zmysle uvedeného zákona nezahrnul aj nemajetkovú ujmu a jej poistné krytie, dostáva sa vzhľadom na záväzný výklad zodpovedajúcich smerníc (v súčasnosti už len konsolidovaná smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti) do rozporu so zámerom tvorcu únijnej právnej regulácie identifikovaným Súdnym dvorom. Všeobecné súdy konajúce v sťažovateľovej veci boli preto povinné skúmať možnosť implementácie eurokonformného výkladu prostredníctvom tzv. nepriameho účinku relevantnej únijnej regulácie. Súdny dvor požaduje od vnútroštátnych súdov, aby práve v prípade nesplnenia povinnosti riadnej transpozície smernice členským štátom vykladali ustanovenia vnútroštátneho práva „v čo najvyššej možnej miere tak, aby mohli byť použité v súlade s cieľmi tejto smernice“ (napr. rozsudok z 13. 7. 2000 vo veci Centrosteel, C-456/98). Okresný súd i krajský súd takto dospeli k záveru o možnosti extenzívneho výkladu pojmu „škoda“ použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení. Ústavný súd tento ich záver nepovažuje za arbitrárny ani inak ústavne neudržateľný.

26. V súvislosti s právnou otázkou (ne)možnosti eurokonfortného výkladu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 381/2001 Z.z., súd poukazuje na odôvodnenie nálezu sp. zn. II. ÚS 695/2017, v ktorom sa touto otázkou súd podrobne zaoberal, pričom dospel k záveru, že „aplikáciu práva Európskej únie všeobecným súdom v obdobných prípadoch nemožno považovať za aplikáciu „contra legem“. Výklad pojmu „škoda na zdraví“ v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. nesmie byť totiž popretím ústavného princípu, podľa ktorého majú byť vnútroštátne právne predpisy interpretované v súlade s princípmi európskej spolupráce a integrácie. Ústavný súd tiež konštatoval, že prísne formalistické odlíšenie „nemateriálnej ujmy“ spočívajúce v zásahu do osobnostných práv v dôsledku smrti blízke osoby od škody v materiálnom zmysle, podporené prípadným systematickým zaradením ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré regulujú ochranu osobnosti na jednej strane a náhradu škody na druhej strane, nezodpovedá autonómnemu charakteru zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel.“.

27. Žalovaná I/ v tomto konaní neuviedla žiadne také argumenty, a námietky, s ktorými by sa súdy už právoplatne nevyporiadali, súd preto nevidí žiaden dôvod na odklon od doterajšej súdnej praxe a priznáva žalovanej I/ pasívnu vecnú legitimáciu v tomto spore.

28. V danej veci si žalobcovia uplatňujú nárok na odškodnenie zo širších hľadísk, kde skutkovým podkladom žaloby je smrť osoby blízkej (matky). Opodstatnenosť žaloby vyvodzujú zo zásahu do širokej škály osobnostných práv, najmä práva na rodinný život a práva na súkromie, ktoré zahŕňa aj právo fyzických osôb vytvárať a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami najmä v oblasti citovej tak, aby sa fyzická osoba mohla v budúcnosti rozvíjať a napĺňať vlastnú osobnosť. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru, sféru osobnostnú, ku ktorým nepochybne patrí aj emocionálna ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva s blízkou osobou. Preto fyzická osoba a osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva, má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Realizácia ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takomto úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti, tzv. postmortálna ochrana, je ich osobným záujmom. Ide o najbližších príbuzných ako manžel, druh, družka, deti, rodičia, súrodenci. Pokiaľ je daný nárok osôb domáhajúcich sa ochrany porušených osobnostných práv, je daná aj ich aktívna vecná legitimácia. Zodpovednosť za zásah do osobnostných práv je zodpovednosťou objektívneho charakteru, kde sa nevyžaduje zavinenie. Navyše podľa názoru súdu otázka aktívnej vecnej legitimácie je úzko prepojená aj s posudzovaním pasívnej vecnej legitimácie v kontexte výkladu pojmu „škoda na zdraví“ v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z., ktorý bol podrobený súdnemu prieskumu aj v súvislosti s otázkou možnosti eurokonfortného výkladu nemajetkovej ujmy. Vzhľadom k tomu mal súd za to, že žalobcovia sú aktívne vecne legitimovaní vzhľadom na preukázanie zásahu do ich osobnostných práv, predovšetkým práva na rodinný život, práva na súkromie.

29. Ďalšou námietkou uvádzanou žalovanou I/ v rámci obrany v konaní bolo posúdenie otázky spoluzodpovednosti a zavinenia samotnej poškodenej s poukazom nato, že podľa znaleckého posudku z trestného konania v čase dopravnej nehody bola pod vplyvom látky trimecain, ako aj s poukazom na závery znaleckého posudku v trestnom konaní o možnosti zabránenia dopravnej nehody poškodenou. K týmto námietkam súd uvádza, že v trestnom konaní bolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané výlučné zavinenia na dopravnej nehode žalovaného II/. Znalkyňa síce konštatovala pozitívny nález anestetika Trimecain – má sa jednať o liek používaný ako anestetikum k znecitliveniu určitých častí tela za účelom uľahčenia alebo umožnenia priebehu bolestivého lekárskeho zákroku, používa sa pri prevencii a liečbe porúch srdcového rytmu a v kardiochirurgii. Na otázku, či sa jedná o látku, ktorá by mohla ovplyvniť správanie poškodenej a vplývať na priebeh vyšetrovaného skutku, znalkyňa neuviedla žiadne skutočnosti, žalovaný I/ k tomu neuviedol žiadne skutkové tvrdenia a nepredložil dôkaz o tom, preto súd nemá za preukázaný akýkoľvek vplyv daného množstva látky na správanie poškodenej v čase dopravnej nehody a tým príp. jej spoluzavinenie. V konaní tiež nebolo preukázané príp. také ochorenie poškodenej v čase dopravnej nehody, ktoré by bolo v príčinnej súvislosti s jej úmrtím, jedinou a bezprostrednou príčinou jej úmrtia boli zranenia, ktoré utrpela pri dopravnej nehode. Rovnako znaleckým dokazovaním (znalecký posudok č. 143/2022) bolo jednoznačne preukázané, že technickou príčinou dopravnej nehody bola oneskorená reakcia vodiča na chodkyňu stojacu na prechode pre chodcov. Chodkyňa vojdením na prechod pre chodcov nevytvorila vodičovi nebezpečenstvo. To, že sa znalec vyjadril k možnosti zabránenia dopravnej nehody chodkyňou tak, že chodkyňa stojaca na prechode pre chodcov mohla dopravnej nehode zabrániť, ak by pred opätovným začiatkom pohybu po prechode pre chodcov vyhodnotila rýchlosť a vzdialenosť vozidla a nepokračovala by v chôdzi po prechode pre chodcov samo o sebe neznamená, že by chodkyňa správaním zavinila, resp. niesla spoluzavinenie na dopravnej nehode, uvedené zo znaleckého dokazovanie nevyplynulo a žalovaný I/ neuviedol žiadne také skutkové tvrdenia, z ktorých by takýto záver vyplynul. Námietky žalovaného I/ preto súd hodnotil ako nedôvodné.

30. Spoločnou námietkou žalovanej I/ a žalovaného II/ bola uplatnená výška náhrady, ktorú považovali za neprimeranú a žiadali, aby ju súd primerane znížil po zohľadnení skutočností na strane poškodenej, pozostalých žalobcov, a žalovaný II/ žiadal tiež zohľadniť jeho pomery, nakoľko uplatnená náhrada je pre neho likvidačnou. Zásahom do života nebohej nielenže došlo k strate života, ale zasiahlo sa aj do rodinného zväzku. Následky tohto zásahu do rodinného života žalobcov sú nereparovateľné, náhrada nemajetkovej ujmy, ktorá žalobcom vznikla, poskytnutá v peniazoch, môže prispieť aspoň k zmierneniu vzniknutého stavu. Zmyslom zadosťučinenia však nie je byť zábezpekou, zdrojom obživy, ani náhrady príjmu, a preto logicky nemôže viesť k neprimeranému obohateniu. Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je súdom určovaná voľnou úvahou, vždy však s prihliadnutím na zákonné kritéria závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti došlo. Určenie konkrétnej výšky náhrady potom musí zohľadňovať všetky okolnosti konkrétneho prípadu a musí byť v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä s obsahom na jej intenzitu, rozsah a trvanie. V tejto súvislosti je nutné zdôrazniť, že skúmané zásahy vyvolávajú spravidla ujmu dlhotrvajúcu, rozsiahlu a v zásade ničím nereparovateľnú. Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nemá byť ocenením hodnoty ľudského života, pretože tento má nevyčísliteľnú hodnotu, ale jej cieľom je len určitá satisfakcia za spôsobený zásah do súkromného a rodinného života žalobcov a nemôže teda na strane žiadateľa slúžiť na neprípustné obohacovanie a na druhej strane mať likvidačný charakter voči tomu, kto je na zaplatenie nemajetkovej ujmy zaviazaný.

31. K okolnostiam závažnosti utrpenej ujmy žalobcov, žalobcovia v rámci výsluchov pred súdom potvrdili, že s matkou mali všetci veľmi dobrý vzťah, matka ako jediný žijúci rodič predstavovala pre rodinu spojovník, ktorý spájal rodinu. Práve u matky pravidelne prebiehali rodinné stretnutia, oslavy, rodina sa stretávala na Vianoce, na Veľkú noc, pri rôznych oslavách. Aj jednotlivo každý zo žalobcov bol v kontakte s matkou a poskytoval podľa potreby pomoc, či už v domácnosti, v záhrade alebo pri vybavovaní osobných záležitostí, či zdravotných ťažkostí. Súd nezistil, že by ktorýkoľvek zo žalobcov mal byť viac alebo menej zasiahnutý úmrtím matky, každý zo žalobcov tento zásah pociťoval ako hlbokú traumu a z výpovede žalobcov taktiež vyplynulo, že ich nebohá matka vo vzťahu ku každému zo žalobcov prejavovala úprimnú lásku, ani rozdielne bydliská nepredstavovali takú okolnosť, ktorá by mala vplyv na intenzitu vzťahu medzi tým, ktorým žalobcom vo vzťahu k matke. Súd preto konštatuje, že závažnosť utrpenej ujmy každý zo žalobcov prežíval zhruba rovnako. Aj keď žalobca 5/ uvádzal, že bol v životnej situácii, kedy si bez matky nevedel predstaviť ďalší život, je zrejmé, že po úmrtí matky si našiel zamestnanie, a teda sám ako ostatní súrodenci sa snaží aj po materiálnej stránke zabezpečiť si svoj život bez pomoci matky. Súd prihliadol tiež na okolnosti daného prípadu, kedy došlo k náhlemu úmrtiu matky ako nezvratného následku, pričom táto na dopravnej nehode neniesla žiadnu vinu. Došlo k prerušeniu jej života na dôchodku, kedy si užívala život so svojimi deťmi a ich rodinami, tešila sa s vnúčatami, bola v dostatočnej kondícii na to, aby naďalej prežívala rodinné šťastie a spokojnosť, starala sa o dom, záhradu, chov domácich zvierat. Hoci právna zástupkyňa žalobcov uviedla, že len toto sú kritériá, ktoré súd posudzuje pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy, nemožno opomenúť, že každé rozhodnutie súdu podlieha aj ústavnej zásade primeranosti, kedy výška nemajetkovej ujmy nemá smerovať k neprípustnému obohateniu na strane žiadateľa, a na druhej strane nemá mať likvidačný charakter voči povinnému. Z výpovede žalovaného II/ vyplynulo, že mal snahu po skutku ešte v rámci trestného konania sa žalobcom ospravedlniť za svoje konanie, avšak žalobcovia v tej dobe uvedené nepovažovali za vhodné vzhľadom na krátkosť času a citlivosť situácie. Žalovaný II/ rešpektoval postoj žalobcov a mal snahu aspoň písomne žalobcom vyjadriť sústrasť a ospravedlniť sa za svoje konanie. Okolnosť, či sa uvádzaný list skutočne aj dostal do dispozičnej sféry žalobcov nemal pre posúdenie nároku žalobcov rozhodujúci význam. Žalovaný II/ na pojednávaní prejavil úprimnú ľútosť nad skutkom a ospravedlnil sa žalobcom za vzniknuté následky. Žalovaný II/ poukázal na svoju životnú situáciu, kedy sa prisťahoval z cudziny na Slovensko spolu so svojou rodinou, rodičmi, ktorí boli v ťažkej životnej situácii vo svojej domovine, tu na Slovensku si založil rodinu, má manželku, maloleté dieťa a všetci jeho rodinní príslušníci sú odkázaní výlučne na jeho príjem, na území Slovenska nemajú žiaden hodnotný majetok, rodičia žalovaného vlastnia rodinný dom v cudzine. Žalovaný uviedol, že jediným zdrojom jeho príjmu je živnosť, kedy podniká v oblasti rýchleho občerstvenia, pričom tento príjem nie je nadpriemerný. K uvedenému súd uvádza, že netreba tiež opomínať skutočnosť, že hoci žalovaný II/ nesie zodpovednosť za vzniknutú situáciu, v prípade nároku na náhradu škody má právo, aby žalovaná I/ ako poisťovňa plnila priznaný nárok na náhradu škody a to aj titulom nemajetkovej ujmy. Preto výška náhrady priznaného nároku sa nemôže odvíjať výlučne od majetkových pomerov žalovaného II/, súd musí vziať do úvahy aj finančné možnosti žalovaného I/, ktoré sú nepochybne lepšie ako na strane žalovaného II/. Pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy súd posudzuje individuálne okolnosti

každého prípadu zvlášť, na druhej strane, rozhodnutie súdu sa nemá vymykať z rámca priznaných náhrad v obdobných prípadoch, či už smerom nahor alebo smerom nadol. Každá zo strán predložila rozhodnutia súdov o priznaných výškach nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch na podporu svojho tvrdenia. Súdu je známa rozhodovacia činnosť ostatných súdov v tejto oblasti, či už z vlastnej činnosti tunajšieho súdu alebo rozhodnutia iných súdov. Súd poukazuje napr. na rozsudok Krajského súdu Nitra sp. zn. 5Co/182/2013 z 24. 09. 2013 – priznané manžel + dve deti: 3 x 10.000,-- Eur (úmrtie pri dopravnej nehode nárazom do auta stojaceho v kolóne na diaľnici), rozhodnutie Krajského súdu Žilina sp. zn. 8Co/264/2013 z 28. 10. 2013 – priznané manželke 20.000,-- Eur, dieťaťu 23.000,-- Eur, rodičom 2x 10.000,-- Eur (smrť chodca na prechode, rozsudok Krajský súd Banská Bystrica sp. zn. 12Co/465/2014 z 30. 07. 2015: priznané manželke a deťom 3x 33.500,-- Eur, rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/18/2016: priznané manželovi a deťom 3x 23.000,-- Eur. V kontexte rozhodovacej praxe, vzhľadom na zásah do osobnostných práv žalobcov, súd dospel k záveru, že sú dané dôvody na priznanie nemajetkovej ujmy u všetkých žalobcov v požadovanej výške, každému po 8.000,-- Eur. Súd má zato, že takto určené sumy náhrady nemajetkovej ujmy sú primeraná charakteru a zmyslu tejto satisfakcie.

32. V súvislosti s uplatneným úrokom z omeškania vo výške 7 % ročne z náhrady nemajetkovej ujmy a to odo dňa vykonateľnosti trestného rozkazu, ktorým bol žalovaný II/ uznaný vinným v trestnom konaní, súd v tejto časti nárok nepovažuje za dôvodný. Žalobcovia poukázali na právny názor vyplývajúci z nálezu Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2149/17 z 10. decembra 2019, v zmysle ktorého ,,odopretím úrokov z omeškania sa inštitút náhrady nemajetkovej ujmy stáva bezzubým, pretože sa umožňuje povinnému, aby úspešne bez akejkoľvek sankcie sa vyhýbal plneniu svojich povinností". Prezentovaný názor má logiku z pohľadu efektívnej ochrany práv či už poškodených osôb alebo osôb, ktorým bolo zasiahnuté do osobnostných práv, avšak uvedený právny názor je v úplnom rozpore s doterajšou praxou slovenských súdov, navyše v rozpore s judikovaným názorom najvyššieho súdu, ktorý nebol prekonaný. Podľa prijatého judikátu R 45/2000 povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania. Totožný právny názor vyplýva aj z rozsudku Najvyššieho súdu SR zo 14. marca 2012 sp zn. 6Cdo/185/2011, z ktorého vyplýva, že ,,povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania". Pre rozhodovanie súdov Slovenskej republiky je záväzná iba táto judikatúra a samozrejme judikatúra ESĽP, preto rozhodnutiami súdnych autorít Českej republiky sa môžu súdy Slovenskej republiky inšpirovať, avšak judikatúra, ktorá sa uplatňuje v Slovenskej republike, musí byť prekonaná súdnymi autoritami v oblasti práva Slovenskej republiky. Sporové strany legitímne očakávajú, že ich spor bude rozhodnutý za obdobnej skutkovej a právnej situácie rovnakým spôsobom a to najmä, ak v podobnej veci existujú rozhodnutia zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, či rozhodnutia veľkého senátu najvyššieho súdu (viď aj rozhodnutie NS SR sp.zn. 4Cdo/174/2021). Uvedený právny názor najvyššieho súdu v slovenských podmienkach nebol prekonaný a súd z neho vychádza. Nárok žalobcov na úrok z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nebol uplatnený dôvodne, preto ho súd zamietol (výrok II/).

33. O trovách konania bolo rozhodnuté s poukazom na ustanovenie § 255 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 262 ods. 2 CSP s tým, že o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Žalobcovia boli v konaní úspešní v plnom rozsahu s nárokmi na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých, ich neúspech bol len v časti príslušenstva, čo nemá vplyv na posúdenie priznania plnej náhrady trov konania proti žalovaným I/ a II/.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15-tich dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici, a to písomne v potrebnom počte vyhotovení. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody)

a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.